

עליית יהודי תימן בשנים 1881-1914

רציונאל-

תלמידי שכבה י' משתתפים בתכנית המעורבות החברתית קהילתית ואזרחית, המאפשרת למתבגר לבנות את מערכת הערכים שלו וליישמה. באופן זה התכנית מעודדת את התפתחותם של אזרחים אכפתיים המגלים רגישות לצורכי החברה בה הם חיים.

כל חברה אנושית נמדדת בהתייחסותה לחלשים ממנה.

שני השיעורים המוצעים כאן משלבים את העיסוק בסוגיה ההיסטורית של עליית יהודי תימן בתקופת העלייה הראשונה והשנייה, לצד עידוד תלמידינו למעורבות חברתית ואמפתיה לקשיי העולים החדשים היום.

מטרות-

1. הוראת נושא עלייתם של יהודי תימן בעליות הראשונות בהתאמה לת"ל בשכבת י'
2. פיתוח תודעה אזרחית פעילה בסוגיות חברתיות אקטואליות באמצעות מקרה בוחן של קליטת עולי אתיופיה
3. קירוב נושאי הלימוד ההיסטוריים לעולמו הרוחני והתרבותי של התלמיד
4. תרגול שימוש בקטעי מידע כתובים
5. הוראה בינתחומית: תנ"ך, היסטוריה ואזרחות

הסוגיה:

תכנית הלימודים, נושא א': הלאומיות בישראל ובעמים, סעיף ג'- דפוסי פעילות של התנועה הציונית בא"י.

דרכי הוראה-

עבודה בקבוצות
דיון במליאה

אמצעים-

1. טקסטים מתוך ספרי הלימוד העוסקים בקשיי העולים מתימן, והיחסים בינם לבין היישוב בארץ:

א. נווה אייל, וורד נעמי. (2008) הלאומיות בישראל ובעמים, ראשית הדרך עד 1920, רכס. עמ': 180 קטע מקור, וכן פסקה 3, עמ' 181 פסקה אחרונה, עמ' 182, פסקאות 1, 2 ו-4 וקטע מקור.

ב. בר הלל משה, ענבר שולה. (2008). עולם לאומי חלק א', לילך. עמ': 178 פסקה 4, עמ' 179

ג. דומקה אליעזר, אורבך חנה, גולברג צפרייר. (2008). **הלאומיות ראשית הדרך**, מרכז זלמן שז"ר. עמ': 154 פסקה אחרונה, 155 פסקה1, ואחרונה.

ד. ד"ר אביאל-טביביאן קציעה. (2008). **מסעות בזמן: לאומיות במבחן, הלאומיות בישראל ובעמים: ראשית הדרך עד 1920**, מט"ח. עמ': 109 פסקה אחרונה, פסקה 1+2 מצד שמאל.

2. **אזרחות: מגילת העצמאות.**

3. **תנ"ך:** הגנה וסעד לגר אלמנה ויתום. הפסוקים הבאים: **שמות** כ"ב 20 – 23 **דברים** י"ד 28 – 29, כ"ד 17 – 22, **ויקרא** י"ט 33 – 34.¹

4. **קטעים מתוך אתר ynet**, העוסקים בקשיי העולים מאתיופיה:

<http://www.haaretz.co.il/news/education/1.1624391>

<http://www.mako.co.il/news-israel/local/Article-fc0e94d271bd431017.htm>

5. **קטעים מתוך אתר עיתון "הארץ"**: <http://www.haaretz.co.il/news/education/1.1283126>

הצעות דידקטיות

שלב א': חלוקה לקבוצות, כל קבוצה מקבלת קטעים העוסקים בקליטת עולי תימן, השאלות:

- הצג את קשיי העולים מתימן בהשתלבותם בארץ בתחומים השונים- דיור חינוך תעסוקה ניכור.
- הסבר את הסיבות למתח בין הקולטים לנקלטים.

שלב ב': מליאה - סיכום העבודה בקבוצות.

שלב ג': חזרה לקבוצות. כל קבוצה מקבלת פסוקים מתנ"ך העוסקים ביחס לחלש שבחברה ומתבקשת לדון בפער בין הציווי התנ"כי המוסרי לבין ההתנהלות בפועל ביישוב חלוקת קטעי עיתונות בנוגע לקשיי העולים מאתיופיה בתחומי דיור, תעסוקה חינוך וניכור.

השאלה: ממה נובעת האפליה כלפי יהודי אתיופיה

שלב ד': מליאה- שמיעת תוצרי הקבוצות.

קריאה מודרכת של מגילת העצמאות, דגש על חלק א וחלק ג.

בדיון במליאה יועלו השאלות מדוע, על אף הכוונות הטובות העולות מתוך המגילה, קיימת אפליה?

שלב ה': סיכום ומסקנות

מה ניתן לעשות כדי לשנות את פני הדברים?

¹ ניתן להשתמש להעשרת המורה והתלמיד בביאורי התנ"ך ותוספות לנושא זה מספר נביאים למשל-ירמיהו ועוד.